

Фота Паўла ЧУЖКО.

Наталля КАЧАНОВА:

«У ПОЛАЦКУ Я ДОМА»

Напярэдадні святкавання 500-годдзя беларускага кнігадрукавання і 1155-годдзя Полацка часопіс «Алеся», які выходзіць у Выдавецкім доме «Звязда», узяў інтэрв'ю ў вядомай палачанкі, кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Наталлі Качанавай. Значная частка інтэрв'ю была прысвечана роднаму гораду Наталлі Іванаўны. Гэтыя фрагменты — аб Полацку і палачанах, мы і публікуем сёння, калі найстаражытнейшы горад краіны прымае Дзень беларускага пісьменства.

— **Наталля Іванаўна, яшчэ гадоў 25 таму Полацк быў звычайным, нічым не прыкметным беларускім горадам. І якраз у той час, калі Вы працавалі ў мясцовай уладзе, пачало змяняцца стаўленне да яго...**

— Сапраўды, яшчэ нядаўна да Полацка ставіліся як да глыбока правінцыйнага горада. Я памятаю ў паўразбураным стане Крыжаўзвіжанскі сабор, размешчаны на тэрыторыі жаночага манастыра, непрыватныя карпусы былога езуіцкага калегіума, Свята-Багаяўленскі кафедральны сабор, закрыты ў савецкія гады, які не дзейнічаў доўгі час. А між тым гэта ўсе духоўныя святыні Полацкай зямлі! І толькі калі мы сталі незалежнай дзяржавай, з прыходам да кіраўніцтва краінай Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнка, нашай культурнай спадчыне стала ўдзяляцца ўвага. Кіраўнік дзяржавы падтрымаў таксама і развіццё старажытнага Полацка — як гісторыі і як неабыхавы чалавек, які тра-

пятліва ставіцца да сваёй роднай зямлі: былі накіраваны сродкі на рэканструкцыю карпусоў езуіцкага калегіума, дзе зараз размешчаны найбуйнейшая ў Беларусі мастацкая галерэя і факультэты Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта, зацверджана праграма развіцця Полацка.

У 2002-м Полацк быў вызначаны месцам правядзення Рэспубліканскага фестывалю «Дажынкi». Гэта дало моцны імпульс развіццю горада. У наступным годзе ў Полацку праводзілі Дзень беларускага пісьменства, затым быў Рэспубліканскі экалагічны форум. Усе гэтыя мерапрыемствы суправаджаліся актыўным добраўпарадкаваннем гарадскіх тэрыторый. У парадак прывялі набярэжную, аднавілі будынкi кадэцкага корпуса (раней — Полацкая езуіцкая акадэмія, першая вышэйшая навучальная ўстанова ў нашай краіне). Там цяпер размяшчаецца гісторыка-філалагічны факультэт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта. У адрэстаўраваным будынку XVIII стагоддзя створаны выдатныя

мультымедыяныя аўдыторыі, шырока выкарыстоўваюцца сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі.

У сябе на радзіме я прайшла ўсе ступені ў органах мясцовай улады, ад спецыяліста аддзела да старшыні гарвыканкама. Але асабліва адказным быў перыяд падрыхтоўкі да «Дажынак-2002»: апынулася ў самым цэнтры падзей, выконваючы абавязкі намесніка старшыні гарвыканкама па капітальным будаўніцтве.

— **Рэспубліканскае свята прайшло ўдала, і Вы, пазбавіўшыся прыстаўкі в. а., сталі намеснікам старшыні па ЖКГ і будаўніцтве. Адзіная жанчына ў вобласці на такой пасадзе...**

— Сем гадоў прапрацавала на ёй. Мне вельмі хацелася, каб наш горад быў іншым. Калі я вучылася ў школе, не раз чула, калі гаворка заходзіла пра Полацк, што гэта, маўляў, правінцыя. Наваполацк — гэта так, там былі НПЗ, камсамольская будоўля, сучасны горад, куды з'ехалася моладзь з усяго Саюза.

Але ж Францыск Скарына — палачанін, Ефрасіння Полацкая, Сімяон Полацкі — гэта асобы еўрапейскага маштабу, яны ўславілі нашу зямлю, зрабіўшы яе месцам прыцягнення для інтэлектуалаў і духоўных людзей з розных краін...

У Полацку наогул людзі асаблівыя. Гэта праўда. Горад накладвае адбітак на людзей, і людзі — на горад. Я бязмерна люблю Полацк. І гэта мае асабістае. Для тысяч іншых людзей гэты горад — калыска беларускай дзяржаўнасці, культуры, гісторыі. Але для мяне гэта месца, якое падсілкоўвае энергіяй. Разуваю, што я дома, не калі пераступаю парог кватэры, а як толькі заязджаю ў горад. Полацк — гэта мае дзяціства, юнацтва, станаўленне, гэта мая любоў, мая сям'я.

Я, увогуле, усё жыццё пражыла тут, за выключэннем некалькіх апошніх гадоў, калі працавала ў Наваполацку. Мне прыемна, што часцінка маёй працы ёсць у тым, якім стаў мой родны горад.

Я сёлета два тыдні была ў адпачынку ў Полацку і з задавальненнем выходзіла ў горад, гуляла з унучкай, хадзіла ў крамы і на рынак. Вядома, мяне пазнавалі, падыходзілі. Бывала, нават прасілі проста перадаць прывітанне Прэзідэнту! Мяне гэтыя размовы аб ахове здароўя, працы мясцовых прадпрыемстваў, пра ўсё, што хвалюе гараджан, не напружвалі. Бо, самае галоўнае, у гэтых размовах не было агрэсіі, усе былі з добрым пасылам.

— **Што б Вы пажадалі Полацку і палачанам?**

Гораду — захаваць тую духоўнасць і маральнасць, якія пануюць у Полацку спрадвеку. Каб гэта давала падсілкоўванне кожнаму чалавеку. Каб усе, хто прыязджае сюды, маглі адчуць энергію горада — гэтую эмацыйную сувязь з духоўнай гісторыяй нашага горада.

Трэба, каб Полацк і далей не губляў свайго гістарычнага аблічча, ён зусім асаблівы, нельга загубіць тое, што створана стагоддзямі. Бо тут што ні крок — то гісторыя.

Але захоўваць тое, што стваралася пакаленнямі да нас, не азначае кансервацыю, застою. Жадаю Полацку расці і развівацца для таго, каб людзі мелі добрую працу, каб сам горад квітнеў і мяняўся. Каб, прырастаючы ў гады, застаючыся калыскай нашай духоўнасці, горад, з аднаго боку, становіўся мудрэйшым і старэйшым, а з другога — заставаўся вечна маладым.

Ну, а кожнаму палачаніну — цяпла ў душы і дабрабыту.

Гутарыла Ларыса РАКОЎСКАЯ.

■ Сугучча

ЗНАКІ АДЗІНСТВА І ДРУЖБЫ

У Полацку сёння праходзіць міжнародны круглы стол пісьменнікаў «Дыпламатыя слова: Францыск Скарына ў сусветнай гуманітарнай прасторы». Арганізатары — Міністэрства інфармацыі, Саюз пісьменнікаў Беларусі, Выдавецкі дом «Звязда», выдавецтва «Мастацкая літаратура». У пасяджэнні круглага стала ўдзельнічаюць літаратары Беларусі, Расіі, Азербайджана, Казахстана, Кітая, Латвіі, Літвы, Малдовы, Украіны, Францыі. Да некаторых з іх мы звярнуліся з просьбай падзяліцца сваімі ўражаннямі і меркаваннямі аб сустрэчы з Беларуссю, аб знаёмстве з беларускай культурай, літаратурай.

Камран НАЗІРЛІ, празаік, перакладчык, публіцыст (Азербайджан):

— Не ўпершыню прыязджаю ў Беларусь. Рады поспехам вашай краіны ў сацыяльным, эканамічным развіцці. Уважліва сачу праз сацыяльныя сеткі за ўсімі падзеямі ў Беларусі. У Баку мне ўдалося заснаваць кніжную серыю «Сучасная беларуская літаратура». Ужо пабачылі свет чатыры кнігі. Сярод іх — і апазданні Алеся Бадака. Толькі што мы выдалі раман Мікалая Чаргінца «Сыны». Спадзяюся, што следам за мною перакладамі беларускай літаратуры на азербайджанскую мову зоймуцца іншыя мае калегі. Такім чынам наш чытач з першых, лічы, вуснаў будзе спасцігаць Беларусь, беларускае жыццё. Мастацкія сродкі ў яго адлюстраванні з'яўляюцца самым пераконаўчым інструментам.

Святлана АНАНЬЕВА, літаратуразнаўца, кандыдат філалагічных навук (Казахстан):

— Для мяне ўсё знаёмае і блізкае — і вашы Купалаўскі і Коласаўскі музеі, і Інстытут літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Дарэчы, карыстаючыся нагодай, хацела б павіншаваць яго дырэктара — доктара філалагічных навук Івана Саверчанку з прысуджэннем яму аўтарытэтнай прэміі Снд «Зоркі Садружнас-

ці». Я прывезла свежы нумар нашага навукова-публіцыстычнага часопіса «Керуен». І сярод іншых у гэтым нумары — дзве публікацыі пра Беларусь.

Хутка мы будзем святкаваць 120-годдзе Мухтара Аўэзава. Запрашаем да сябе і гасцей з Беларусі. Ведаю — і ўжо была раней у гэтай школе, — што адна з мінскіх агульнаадукацыйных школ носіць імя нашага класіка. Ведаю, які рэзананс выклікаў у Мінску праведзены некалькі гадоў назад творчы вечар Алжаса Сулейманава. Рада, што загучалі ў новых беларускіх перакладах вершы Абая. А іх перакладчык Мікола Мятліцкі атрымаў прэстыжную казахскую міжнародную прэмію «Алаш».

Яронімас ЛАУЦЮС, дзіцячы пісьменнік (Літва):

— Дзве падзеі ў год прыцягваюць як нішто іншае — лютаўскі міжнародны сімпозіум «Пісьменнік і час» і штогадовы вераснёўскі круглы стол беларускіх і замежных пісьменнікаў у прыядадзень Дня беларускага пісьменства. Я пакідаю ўсе справы і лічу за гонар у гэтыя дні прысутнічаць у Мінску. Менавіта тут адбываюцца мае знаёмствы з калегамі з розных краін свету. Гэта вельмі ўраджае і натхняе на новыя здзяйсненні, вядзе да новых дзялягдаў. Зараз я прывёз у Мінск падарунак — літоўскі дзіцячы часопіс «Зорачка», які цалкам прысвечаны беларускай літаратуры. Вам ёсць чым ганарыцца. А нам ёсць што перакладаць і прэзентаваць юным чытачам Літвы. Дзякую, дарагія мае беларускія сябры!

Адам АХМАТУКАЕЎ, перакладчык, паэт, публіцыст (Расійская Федэрацыя, Чачэнская Рэспубліка):

— Сёлета я працаваў над перакладамі на чачэнскую мову беларускіх класікаў — Скарыны, Купалы, Коласа. Усе гэтыя перастварэнні з беларускай мовы надрукаваны ў адной з нашых газет. А яшчэ выйшаў нумар часопіса «Вайнах», у якім змешчаны вершы сучасных паэтаў — тых, хто цяпер працуе ў літаратуры, ці тых, хто зусім нядаўна пайшоў з жыцця. У мяне ёсць і шмат іншых задумак. Мне імпануе падтрымка беларускіх калегаў, якія дапамагаюць парадамі, дасылаюць падрадкаўнікі, рупяцца пра тое, каб мой народ пачуў галасы Янкі Купалы, Максіма Багдановіча, Міхаса Стральцова, Уладзіміра Караткевіча, Піліма Панчанкі, Максіма Танка.

Уладзімір ЛІПСКІ, празаік, публіцыст, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, галоўны рэдактар часопісаў «Вясёлка» і «Буся»:

— Мне імпануе, што пачынаючы з 2007 года ў Беларусь, дзякуючы перш наперш намаганням Міністэрства інфармацыі, сфарміравалася такая трывалая пляцоўка для арганізацыі літаратурнай дружбы, як міжнародны пісьменніцкі круглы стол. Мы можам адкрываць адзін аднаго, мы можам зазіраць у клопаты нашых краін і нашых народаў. Сучасныя тэхналогіі дазваляюць пашыраць межы сяброўства. Веру, што заўтра Беларусь створыць і міжнародную часопісную залу, і будзем мы мець адмысловую электронную бібліятэку мастацкай літаратуры народаў Садружнасці Незалежных Дзяржаў, і шмат што яшчэ... Між іншым, чаму б і не назваць такую электронную бібліятэку «Дружба народаў» ці яшчэ болей ясна і лаканічна — «Сяброўства»?..

Запісаў Сяргей ШЫЧКО. Фота Канстанціна ДРОБАВА.

■ Гульні-2019

КАНТРАКТ ПАПІСАНЫ

Учора ў НАК Беларусі Мінск і выканкам Еўрапейскіх алімпійскіх камітэтаў (ЕАК) падпісалі кантракт на правядзенне II Еўрапейскіх гульняў у 2019 годзе, перадае БЕЛТА.

Падпіс пад дакументам, які змяшчае асноўныя прынцыпы і аспекты арганізацыі і правядзення маштабнага спартыўнага форуму, паставілі старшыня Мінгарвыканкама Андрэй Шорац і выконваючы абавязкі прэзідэнта Еўрапейскіх алімпійскіх камітэтаў Янез Качыянчыч, а таксама міністр спорту і турызму Беларусі Аляксандр Шамко, першы віцэ-прэзідэнт НАК Беларусі Андрэй Асташэвіч, дырэктар фонду «Дырэкцыя II Еўрапейскіх гульняў 2019 года» Георгій Катутлін, генеральны сакратар Еўрапейскіх алімпійскіх камітэтаў Рафаэле Паньёці.

У праграму спаборніцтваў увайшлі 15 відаў спорту, атлеты разыграюць у Мінску 189 камплектаў узнагарод у 23 спартыўных дысцыплінах. У ходзе II Еўрапейскіх гульняў некалькі відаў спорту стануць кваліфікацыйнымі да XXXII летніх Алімпійскіх гульняў 2020 года ў Токіа. Ліцэнзіі плануецца разыграць у бадмінтоне, боксе, веласіпедным спорце, веславанні на байдарках і каноэ, дзюдо, каратэ, лёгкай атлетыцы, стральбе з лука, кулявой і стэндавай стральбе, настольным тэнісе.

Права правядзення II Еўрапейскіх гульняў у 2019 годзе Беларусь атрымала на 45-м пасяджэнні Генеральнай асамблеі ЕАК, якое адбылося ў кастрычніку 2016-га ў Мінску